

ПОЛІТИЧНА КУЛЬТУРА

Викладач: доктор політичних наук, доцент Горло Наталя Віталіївна

Кафедра: політології, IV корпус, ауд. 310

E-mail: ngml@ukr.net

Телефон: (061) 228-75-33

Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)

Освітня програма, рівень вищої освіти:		Політологія Бакалавр					
Статус дисципліни:		Нормативна					
Кредити ECTS	3	Навч. рік:	2020-21	Рік навчання	2	Тижні	14
Кількість годин	90	Кількість змістових модулів¹	4	Лекційні заняття – 28 Практичні заняття – 14 Самостійна робота – 42			
Вид контролю:		Іспит					
Посилання на курс в Moodle			https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9019#				
Консультації: особисті – вівторок, четвер, з 11:00 до 13:00, IV корпус, ауд. 310; дистанційні – Zoom, за попередньою домовленістю Запис на консультації: ngml@ukr.net							

ОПИС КУРСУ

Курс має на меті сформувати у студентів уявлення про найважливіші аспекти сутності та змісту політичної культури суспільства, навчити їх виокремлювати основні структурні елементи політичної культури, а також чинники її формування.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Політична культура» є опанування студентами основних підходів до вивчення проблеми політичної культури, розуміння її сутності, структури і функцій. Студенти повинні оволодіти механізмом, формами і методами формування політичної культури (суспільства, групи, особистості) з метою практичного використання в процесі управління політичними процесами в суспільстві.

З огляду на бурхливий розвиток політико-культурних досліджень у зарубіжних країнах студенти матимуть змогу ознайомитися з понятійно-категоріальним апаратом і новітніми політологічними теоріями у галузі вивчення політичної культури.

З огляду на міждисциплінарний характер дисципліни звернення до наукових здобутків інших наук дозволить зрозуміти сутність політичної культури, тенеzu її розуміння в рамках різних національних шкіл політичної науки; аналізувати структурні компоненти політичної культури; виокремлювати особливості різних типів політичних культур; визначати проблеми у формуванні загальнонаціональної політичної культури в Україні, шукати шляхи для їх вирішення.

Інтерактивний формат курсу спонукатиме до дебатів, полеміки, аргументованого відстоювання власної точки зору, орієнтований на розвиток критично важливих для фахівця у галузі суспільних наук навичок ефективної комунікації.

Використання новітніх програмних засобів під час виконання практичних завдань розвине як загальні, так і професійні цифрові компетенції слухачів.

¹ 1 змістовий модуль = 15 годин (0,5 кредита ECTS)

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення курсу студент **зможє:**

- розкривати сутність політичної культури, фахово тлумачити основні підходи у вивченні феномена політичної культури;
- розкривати механізми, форми і методи формування політичної культури;
- проводити порівняльний аналіз політичної культури різних політичних систем, держав, суспільств.
- використовувати знання про структуру та особливості політичної культури для гармонійної модернізації, стабілізації та трансформації політичної системи;

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Презентації лекцій, плани семінарських занять, методичні рекомендації до виконання індивідуальних дослідницьких завдань та групових творчих проєктів розміщені на платформі Moodle:

<https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9019#>

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Поточні контрольні заходи

Обов'язкові види роботи:

Усна відповідь на семінарському занятті (тах 3 або 5 балів) - розгорнута відповідь на одне з питань курсу.

Термінологічний диктант (тах 2 бали). Терміни для вивчення зазначені у планах семінарських занять у розділі «Термінологічний мінімум».

Практично-пошукове завдання (тах 3 або 5 балів) - пошук інформації на задану тему і виступ з доповіддю на семінарському занятті

Робота у групі над розв'язанням практичного завдання, поставленого викладачем (тах 3 бали) – на кожному практичному занятті.

Письмова контрольна робота (тах 8 балів) – двічі на семестр, наприкінці кожного змістового модулю курсу. Контрольна робота має комплексний характер і складається з двох відкритих питань (тах 3 бали) та чотирьох тестів (тах 0,5 бали).

Підсумкові контрольні заходи:

Усна відповідь на екзамені (тах 20 балів) передбачає розгорнуте висвітлення двох питань (макс по 9 балів) і точне визначення одного поняття (макс 2 бали). Перелік питань див. на сторінці курсу у Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9019#>

Індивідуальне дослідницьке завдання має практично-пошуковий характер і передбачає захист його результатів (тах 20 балів). Індивідуальне дослідницьке завдання є складовою екзаменаційної оцінки. Тематику на вибір студента повинні бути узгоджені з викладачем (вибір однієї з країн світу для аналізу її регіонального рівня управління). гранична кількість індивідуальних письмових завдань – не більше одного за семестр. Усі письмові завдання подаються виключно через платформу Moodle.

Результати ІДЗ можуть стати основою для доповідей на студентських науково-практичних конференціях. Методичні рекомендації до виконання ІДЗ та критерії оцінювання див. на сторінці курсу у Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9019#>

Контрольний захід		Термін виконання	% від загальної оцінки
Поточний контроль (max 60%)			
Змістовий модуль (розділ 1)	Усна відповідь на семінарському занятті	Семінари 1,2,3	13
	Термінологічний диктант	Семінар 3	2
	Практично-пошукове завдання	Семінар 3	5
	Письмова контрольна робота	Тиждень 7	10
Змістовий модуль (розділ 2)	Усна відповідь на семінарському занятті	Семінари	
	Термінологічний диктант	Семінар 4,5	4
	Групова робота на семінарі	Семінар 4,6	8
	Практично-пошукове завдання і доповідь	Семінар 5,7	8
	Письмова контрольна робота	Тиждень 14	10
Підсумковий контроль (max 40%)			
Іспит			20
Захист індивідуального дослідницького завдання або групового проекту		Тиждень 14	20
Разом			100%

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тиждень і вид заняття	Тема заняття	Контрольне завдання	Кількість балів
Змістовий модуль 1-2			
Тиждень 1 Лекція 1	Політична культура:		

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
Силабус навчальної дисципліни

	сутність, структура, функції.		
Тиждень 2 Лекція 2 Семінар 1	Основні методологічні підходи до вивчення політичної культури: порівняльний підхід. Політична культура: сутність, структура, функції	Усна відповідь на семінарському занятті, участь у дискусії щодо ролі політичної культури в процесі трансформації політичної системи	5
Тиждень 3 Лекція 3	Основні методологічні підходи до вивчення політичної культури: системний підхід.		
Тиждень 4 Лекція 4 Семінар 2	Концепції політичної культури: формування і основні трактування. Основні методологічні підходи до вивчення політичної культури	Усна відповідь на семінарському занятті, участь в обговоренні особливостей методологічних підходів до вивчення політичної культури	5
Тиждень 5 Лекція 5	Політична свідомість як відображення ідейного життя суспільства.		
Тиждень 6 Лекція 6 Семінар 3	Політична поведінка. Політична свідомість	Термінологічний диктант, усна відповідь і доповіді про типи політичної свідомості в умовах різних типів політичної системи	2+3+5
Тиждень 7 Лекція 7	Політична поведінка.		
Змістовий модуль 3-4			
Тиждень 8 Лекція 8 Семінар 4	Електоральна політична культура. Політична поведінка	Термінологічний диктант і групова робота – аналіз конвенціональних і не конвенціональних форм політичної поведінки	2+3
Тиждень 9 Лекція 9	Політична соціалізація		
Тиждень 10			

Лекція 10 Семінар 5	Регіональна політична культура Політична соціалізація особистості	Термінологічний диктант і доповідь з характеристикою одного з типів політичної культури, що передбачає визначення типу політичної соціалізації, притаманного даному типу культури	2+3
Тиждень 11 Лекція 11	Електоральна політична культура		
Тиждень 12 Лекція 12 Семінар 6	Політична культура України: генеза і проблеми формування. Електоральна політична культура	Групова робота – визначення сильних і слабких сторін моделей електоральної поведінки, вироблення оптимальної моделі політичної електоральної поведінки	5
Тиждень 13 Лекція 13	Політична культура та проблеми громадянської освіти в Україні.		
Тиждень 14 Лекція 14 Семінар 7	Особливості формування політичної культури молоді. Загальнонаціональна і регіональні політичні культури в Україні	Групова робота – пошук шляхів формування загальнонаціональної політичної культури, представлення власної позиції, її обґрунтування і аргументація	5

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

Підручники

- Бєбик В. Головатий М., Ребкало В. Політична культура сучасної молоді. К., 1996.
 Етнополітична культура в Україні : реалії та виклики часу. Київ : ІПіЕНД імені І. Ф. Кураса НАН України, 2010. 431 с.
 Головатий М.Ф. Мистецтво політичної діяльності. К., 2002.
 Практикум з політології / За ред. Ф.М. Кирилюка. К.: Комп'ютерпрес, 2003.

Монографії

- Бєбик В.М. Політологія для політика і громадянина: Монографія. К.: МАУП, 2003.
 Андерсон Б. Уявлені спільноти. Міркування про походження й поширення націоналізму. Перекл. з англ. Київ: Критика, 2001. 230 с.
 Жадан І., Кисельов С., Кисельова О., Рябов С. Політична культура та проблеми громадянської культури в Україні: Аналітичний звіт. К.: Тандем, 2004.

Наукові статті

- Акіншева І.П. Сутність та зміст поняття політичної соціалізації. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Педагогіка, соціальна робота. Вип. 22
<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/580/1/>
 Бортніков В. Політична участь, політична активність, політична діяльність, політична поведінка: спільне й особливе. http://vlp.com.ua/files/08_73.pdf
 Бочковський О.-І. Вступ до націології . Генеза : філософія, історія, політологія. Київ : Генеза, 1996. 367 с.

- Головатий М.Ф. Політична психологія. Київ: МАУП, 2001. Розділ «Політична свідомість як психологічний феномен» <https://buklib.net/books/30052/>
- Кадлубович Т.І. Людина і політика: навч. посібник. Київ, 2011. https://er.knuid.edu.ua/bitstream/123456789/2649/3/20111003_Kadlubovych_NP.pdf
- Карнаух А. Політична соціалізація студентської молоді: сутнісні характеристики, особливості, тенденції. *Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку*. 2006. Випуск 17. С. 136-140. <http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/7861/1/26.pdf>
- Кожекіна Л. Порівняльна характеристика основних теоретичних підходів до проблеми політичної соціалізації. http://www.soc.univ.kiev.ua/sites/default/files/library/elopen/actprob10_51-58.pdf
- Луцишин Г. Чинники консолідації української нації. *Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку*. 2011. Випуск 23. С. 165-169.
- Макаренко Е., Коваль О. Специфіка поняття “політична культура суспільства” // *Нова політика*. – 1997. - № 6.
- Мещерякова К. Проблеми формування сучасної політичної свідомості в Україні. HUMANITIES & SOCIAL SCIENCES 2009” (HSS-2009), 14-16 MAY 2009, LVIV, UKRAINE <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/6680/1/64.pdf>
- Пробийголова Н. Особливості розвитку теорії політичної соціалізації. *Політичний менеджмент*. 2004. №6. С. 88-95. <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/11591/08-Probuiholova.pdf?sequence=1>
- Проскуріна О. Політична культура і соціальна дійсність. *Нова політика*. 2000. № 2.
- Рудакевич О.Б. Феномен політичної культури. *Віче*. 1997. № 10.
- Свідерська О. Теоретико-методологічні аспекти типологізації політичної поведінки. *Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії*. 2015. Випуск 7. С. 349–355. <http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/politology/article/viewFile/1386/1447>
- Слюсаревський А. Політична участь як особливий „зріз” політичної поведінки. *Політичний менеджмент*. 2009. №5. С. 8-18.
- Степико М. Т. Українська ідентичність : феномен і засади формування : монографія. Київ : НІСД, 2011. 336 с.
- Шурко О. Стереотипи як складова політичної свідомості. *Вісник ЛНУ ім. І. Франка*. 2016. Вип. С. 161-166. <http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/politology/article/view/1136/1196>
- Ясир М.М. Політична соціалізація особистості: стан, проблеми та перспективи. *Гуманітарний вісник ЗДІА*. 2005. Вип. 21. С. 82-89.

Інформаційні ресурси

- Бібліотека Гумер – гуманитарные науки. URL : <http://www.gumer.info/>.
- Діалог.UA – незалежний інформаційно-аналітичний ресурс. URL : <http://dialogs.org.ua/>.
- Політологія : Всеукраїнська електронна бібліотека. URL : <http://youalib.com/>.
- Рубрика: Бібліотека політолога. URL : <http://www.ipolitics.ru/articles/library/index.shtml>.
- Український центр політичного менеджменту. URL : <http://www.politik.org.ua/>

РЕГУЛЯЦІЯ І ПОЛІТИКИ КУРСУ²

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

² Тут зазначається все, що важливо для курсу: наприклад, умови допуску до лабораторій, реактивів і т.д. Викладач сам вирішує, що треба знати студенту для успішного проходження курсу!

Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Політика академічної доброчесності

Усі письмові роботи, що виконуються слухачами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення UniCheck. Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перефразування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело. Приклади оформлення цитувань див. на Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=103857> Виконавці індивідуальних дослідницьких завдань обов'язково додають до текстів своїх робіт власноруч підписану Декларацію академічної доброчесності (див. посилання у Додатку до силабусу).

Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем.

Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел:

Електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>

Цифрова повнотекстова база даних англomовної наукової періодики JSTOR: <https://www.jstor.org/>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Під час виконання заходів контролю (термінологічних диктантів, контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Комунікація

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle.

Важливі повідомлення загального характеру – зокрема, оголошення про терміни подання контрольних робіт, коди доступу до сесій у Zoom та ін. – регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам».

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
Силабус навчальної дисципліни

Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, направте електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу ngml@ukr.net . У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс та шифр академічної групи.

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2020-2021

ГРАФІК НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ 2020-2021 н. р. (зіпосилання на сторінку сайту)

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених *Кодексом академічної доброчесності ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до *Положення про організацію та методичку проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається *Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються *Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється *Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті*: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються *Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ycyfws9v>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: *Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; *Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ. Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції (Воронков В. В., 1 корп., 29 каб., тел. +38 (061) 289-14-18).

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога (061)228-15-84 (щоденно з 9 до 21).

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 17.00; субота з 09.00 до 15.00.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): [HTTPS://MOODLE.ZNU.EDU.UA](https://moodle.znu.edu.ua)

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресами:

- для студентів ЗНУ - moodle.znu@gmail.com, Савченко Тетяна Володимирівна
- для студентів Інженерного інституту ЗНУ - alexvask54@gmail.com, Василенко Олексій Володимирович

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.